

Zbigniew Henryk Werner (1925–2013)

Docent doktor inżynier Zbigniew Werner, wieloletni pracownik i członek kierownictwa Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie, wybitny geolog złożowy, specjalista geologii złóż soli, zmarł 30 października 2013 r. w Pilaszkuwie w wieku 88 lat.

Zbigniew Werner urodził się 2 sierpnia 1925 r. w Krakowie, w rodzinie ppłk. Wojska Polskiego. Tam też ukończył sześcioletnią szkołę podstawową im. Św. Wojciecha, a następnie dwa lata gimnazjum im. Króla Jana Sobieskiego. Trzeci rok nauki został przerwany przez II wojnę światową.

Podczas niemieckiej okupacji odbył kurs przygotowawczy do szkół zawodowych stopnia wyższego oraz skończył Techniczną Szkołę Górniczo-Hutniczą-Mierniczą.

Świadectwo dojrzałości z tytułem technika hutniczego otrzymał w 1946 r. Studia ukończył w 1951 r. na Oddziale Poszukiwawczym Wydziału Geologiczno-Mierniczego Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, gdzie na podstawie pracy „Złoże solne okolic Rybnika” uzyskał dyplom magistra nauk technicznych i inżyniera geologa.

Akademia była również pierwszym miejscem Jego pracy zawodowej. Pracował tam w latach 1945–1953. W 1953 r. został przeniesiony do Instytutu Geologicznego (IG) w Warszawie decyzją ówczesnego prezesa Centralnego Urzędu Geologii i objął stanowisko kierownika Zakładu Złóż Sól IG, przekształconego następnie kolejno w Zakład Złóż Ropy i Sól IG oraz w Zakład Sól i Surowców Chemicznych IG.

W latach 50. i 60. XX w. prowadził prace nad dokumentowaniem złóż soli kamiennych i potasowo-magnezowych. Szczególnie dużo wysiłku poświęcił badaniu soli cechsztyńskich w rozbudowywanej kopalni w Kłodawie. Następnie dokumentował wysadowe złoża soli kamiennej w Mogilnie, Górze, Damasławku i Bełchatowie. Nadzorował też badania swoich pracowników, prowadzone na wysadowych złożach soli kamiennej w Rogoźnie/Rogóźnie, Lubieniu i Łanietach.

W połowie lat 60. XX w. Zbigniew Werner rozszerzył poszukiwania soli kamiennych i potasowo-magnezowych poza środkowopolski obszar wysadowy. Skierował je także na monoklinę przedsudecką oraz na Pomorze, nad Zatokę Gdańską. Poszukiwania prowadzone na monoklinie przedsudeckiej doprowadziły m.in. do odkrycia i udokumentowania złoża gazu ziemnego w Otyniu oraz złoża ropy naftowej w Lelechowcu. Z kolei poszukiwania prowadzone na Pomorzu zaowocowały odkryciem nad Zatoką Gdańską złoża soli kamiennej o zasobach wielkości wielu miliardów ton oraz czterech złóż soli polihalitytowych, co zostało uhonorowane przyznaniem Zespołowej Państwowej Nagrody II stopnia.

W 1966 r. Zbigniew Werner uzyskał na AGH stopień doktora nauk technicznych.

W latach 1968–1970 był polskim zastępcą koordynatora projektu UNDP „Poszukiwanie złóż soli potasowych w Polsce”. W ramach tego projektu był w latach 1967–1968 stypendystą ONZ w USA i Kanadzie. Po powrocie Jego zainteresowanie pracą za granicą bardzo wzrosło. W związku z tym w latach 1972–1977 wziął udział w sesjach Komitetu Zasobów Naturalnych ONZ w Kenii (Nairobi), Indiach (Delhi), Japonii (Tokio) i Szwajcarii (Genewa). W międzyczasie (1973 r.) został mianowany docentem w Instytucie Geologicznym w Warszawie.

W późniejszym czasie działał za granicą jako konsultant. W 1976 r. pracował dla General National Organization for Industrialization w Libii i badał solanki Abu Kammasz nad

Morzem Śródziemnym. W latach 1977 i 1984–1987 był konsultantem algierskiej firmy SONAREM ds. soli potasowych w Algierii, a w 1982 r. ekspertem State Organization for Minerals w Iraku ds. zasobów soli w rejonie jeziora Shari. Uczestniczył także w licznych studiach porównawczych złóż surowców chemicznych w wielu krajach (Angola, Chiny, Czechosłowacja, Kolumbia, Kuba, Mongolia, Nigeria, Panama, Peru, Rumunia, Wenezuela, Węgry, Związek Radziecki).

Te szerokie zainteresowania i kontakty zagraniczne Zbigniewa Wernera znalazły uznanie u kierownictwa instytutu. Powierzono Mu w związku z tym rozwijanie uczestnictwa IG w eksporcie prac geologicznych. Zajął się organizacją i działaniem Zakładu Badań Geologicznych za Granicą IG, Zakładu Geologii i Prognoz Surowcowych Świata IG i wreszcie Zakładu Geologii Gospodarczej IG.

W latach 1988–1989 pełnił funkcję sekretarza naukowego Państwowego Instytutu Geologicznego. Koordynował m.in. działania w ramach państwowego programu wyboru lokalizacji składowiska odpadów promieniotwórczych. Badał m.in. możliwość umieszczenia takich odpadów w złożach soli kamiennej. Wyniki tego studium, wykonanego przez zespół specjalistów z licznych polskich instytucji naukowych, stanowią wkład w rozwój polskiej energetyki jądrowej.

W końcowym okresie działalności zawodowej Zbigniew Werner wspierał PIG swoim doświadczeniem w zakresie planowania prac badawczych, ich organizacji oraz promocji. Kierował wówczas Działem Planowania i Koordynacji PIG, a następnie Działem Organizacji i Promocji PIG. Brał żywy udział w organizowaniu XIII Międzynarodowego Kongresu Karbonu i Permu w Polsce.

W 1997 r. przeszedł na emeryturę. Już po odejściu z pracy brał udział w przygotowywaniu książki „Polscy geolodzy na pięciu kontynentach” wydanej przez PIG w 2005 r. W związku z pogarszającym się stanem zdrowia od 2010 r. przebywał w Domu Opiekuńczo-Lecznym Opatrzności Bożej w Pilaszkuwie koło Błonia.

Był autorem ok. 60 publikacji i 80 opracowań archiwalnych. Został uhonorowany Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi oraz licznymi odznaczeniami, w tym medalem Zasłużonego dla Państwowego Instytutu Geologicznego.

W pamięci przyjaciół i znajomych Zbigniew Werner pozostanie osobą pogodną, dowcipną, o błyskotliwej inteligencji, chętną do współpracy i zawsze ciekawą świata.

Maciej Podemski & Halina Urban